CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
ELEANOR SHARPSTON
prezentate la 19 ianuarie 2016 [1]

Cauza C-361/14 P

Comisia Europeană
împotriva

Peter McBride și alții

„Recurs — Interpretarea articolului 266 TFUE — Articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413/CE a Consiliului — Măsuri de conservare a resurselor și restructurarea sectorului pescuitului — Cereri privind creșterea tonajului de siguranță — Anularea de către Tribunal a Deciziei 2003/245/CE a Comisiei de respingere a cererilor de creștere a tonajului de siguranță — Competența și temeiul juridic pentru adoptarea unor noi decizii — Anularea de către Tribunal a noilor decizii de respingere a cererilor privind creșterea tonajului de siguranță”

1. Comisia Europeană a formulat recurs împotriva Hotărârii Tribunalului [2] de anulare a 11 decizii adoptate la 13 iulie 2010 (denumite în continuare „deciziile din 2010”) prin care Comisia a respins (din nou) cererile depuse de Irlanda la 14 decembrie 2001 (denumite în continuare „cererile inițiale”) în numele unor proprietari de nave individuali care solicită creșteri ale capacității autorizate a navelor lor de pescuit în vederea îmbunătățirii siguranței (denumite în continuare „creșteri ale tonajului de siguranță”). Cererile au fost formulate în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413/CE a Consiliului [3].

2. Prezenta cauză constituie o continuare a unei epopei lungi și complexe [4]. La 4 aprilie 2003, Comisia a adoptat Decizia 2003/245/CE [5] (denumită în continuare „decizia inițială”), ca răspuns la cererile inițiale ale Irlandei. Proprietarii de nave ale căror cereri privind creșterea tonajului de siguranță au fost respinse au introdus acțiuni în anulare la Tribunal, prin care au contestat decizia respectivă, în cauza Boyle și alții [6]. Tribunalul a anulat decizia inițială în măsura în care privește mai multe nave, dar

1 — Limba originală: engleza.

2 — Hotărârea McBride și alții/Comisia, T-458/10-T-467/10 și T-471/10, EU:T:2014:249 (denumită în continuare „hotărârea atacată” sau „Hotărârea McBride și alții”).

3 — Decizia in 26 iunie 1997 privind obiectivele și modalitățile vizând restructurarea, în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1997 și 31 decembrie 2001, a sectorului pescuitului comunitar în vederea realizării unui echilibru durabil între resurse și exploatarea acestora (JO L 175, p. 27).

4 — Pentru o prezentare mai detaliată, a se vedea punctele 33-44 de mai jos.

5 — Decizia Comisiei din 4 aprilie 2003 privind cererile primite de Comisie de extindere a obiectivelor POM IV în scopul îmbunătățirii siguranței, navigației maritime, igienei, calității produselor și condițiilor de muncă pentru navele cu o lungime totală mai mare de 12 metri (JO L 90, p. 48). Prin articolul 2 din decizia menționată, Comisia a aprobat 29 de cereri privind creșterea capacității rezultate exclusiv din îmbunătățiri ale siguranței potrivit articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 și a respins 80 de alte asemenea cereri, inclusiv cele care au generat litigiile ulterioare.

6 — Hotărârea Boyle și alții/Comisia, T-218/03-T-240/03, EU:T:2006:159 (denumită în continuare „Hotărârea Boyle și alții”).

a respins patru dintre cererile respective ca fiind inadmisibile. Trei dintre acești proprietari de nave au atacat cu succes decizia menționată: în Hotărârea Flaherty și alții[7], Curtea a anulat hotărârea Tribunalului în ceea ce privește admisibilitatea și a extins anularea deciziei inițiale asupra navelor aflate în discuție în procedura respectivă.

3. La 13 iulie 2010, Comisia a adoptat deciziile din 2010 pentru a-și respecta obligația prevăzută la articolul 266 TFUE de a pune în aplicare Hotărârile Boyle și alții și Flaherty și alții. Întrucât între timp temeiul juridic pentru decizia inițială a dispărut[8], deciziile din 2010 au fost adoptate pe un temei juridic ad-hoc. Ele au fost atacate la Tribunal în cauza McBride și alții, procedura care a condus la pronunțarea hotărârii atacate.

4. Tribunalul a anulat deciziile din 2010. Astfel, acesta a realizat o distincție între obligația care revine Comisiei în temeiul articolului 266 TFUE și competența instituției respective de a adopta deciziile din 2010. Potrivit hotărârii Tribunalului, Comisia nu deține competența necesară. Prin urmare, ar fi trebuit să respingă cererile inițiale în măsura în care se referă la intimații din prezentul recurs.

5. Hotărârea Tribunalului ridică probleme importante care depășesc sectorul pescuitului. Care sunt obligațiile unei instituții a Uniunii potrivit articolului 266 TFUE? La analizarea temeiului juridic al deciziilor din 2010, Curtea trebuie să aplice principiile derivate din jurisprudența privind Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului (denumită în continuare „CECO”), în special Hotărârile SP și alții[9] și ArcelorMittal[10]? În cazul în care răspunsul este negativ, cum ar trebui să fie abordată problema temeiului juridic corespunzător?

Cadrul juridic

Tratatul privind Uniunea Europeană

6. Potrivit articolului 5 alineatul (1) TUE, delimitarea competențelor Uniunii este guvernată de principiul atribuirii. În temeiul acestui principiu, Uniunea trebuie să acționeze numai în limitele competențelor care i-au fost atribuite prin tratate pentru realizarea obiectivelor stabilite prin aceste tratate, după cum prevede articolul 5 alineatul (2).

7. Articolul 13 alineatul (2) TUE impune de asemenea ca fiecare instituție să acționeze în limitele atribuțiilor care îi sunt conferite prin tratate, în conformitate cu procedurile, condițiile și scopurile prevăzute de acestea.

Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene

8. În conformitate cu articolul 263 TFUE, Curtea de Justiție a Uniunii Europene controlează legalitatea actelor legislative și a actelor instituțiilor, inclusiv ale Comisiei.

9. Articolul 264 TFUE primul paragraf prevede că, atunci când o cerere de control judiciar este întemeiată, Curtea trebuie să declare actul contestat nul și neavenit.

7 — Hotărârea Flaherty și alții/Comisia, C-373/06 P, C-379/06 P și C-382/06 P, EU:C:2008:230 (denumită în continuare „Hotărârea Flaherty și alții”).

8 — A se vedea punctele 25 și 26 de mai jos.

9 — Hotărârea SP și alții/Comisia, T-27/03, T-46/03, T-58/03, T-79/03, T-80/03, T-97/03 și T-98/03, EU:T:2007:317 (denumită în continuare „Hotărârea SP și alții”).

10 — Hotărârea ArcelorMittal Luxemburg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții, C-201/09 P și C-216/09 P, EU:C:2011:190 (denumită în continuare „Hotărârea ArcelorMittal”).

10. Articolul 266 TFUE prevede că instituția emitentă a actului anulat este obligată să ia măsurile impuse de executarea hotărârii Curții. Această obligație nu aduce atingere obligației extracontractuale a Uniunii de a repara orice prejudiciu cauzat de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiunilor lor.

Prezentare generală a politicii comune privind pescuitul

11. Regimul de reglementare a pescuitului în apele Uniunii este complex și vast [11]. În continuare vom prezenta un rezumat, scurt și neexhaustiv, al cărui unic scop este de a reda contextul legislativ.

12. În 1970, Consiliul a adoptat reglementări prin care a fost instituită o organizare comună a piețelor în sectorul produselor pescărești [12]. Politica comună în domeniul pescuitului (denumită în continuare „PCP”) propriu-zisă a fost instituită în 1983 [13]. Aceasta a fost modificată ulterior de mai multe ori.

13. Atunci când Irlanda a depus cererile inițiale, la 14 decembrie 2001, dispozițiile relevante se găseau în Regulamentul (CEE) nr. 3760/92 al Consiliului [14]. Regulamentul respectiv a urmărit să remedieze ceea ce a apărut ca un dezechilibru grav între capacitatea de pescuit a flotelor statelor membre și posibilitățile de pescuit disponibile.

14. Politica structurală comunitară de atunci în sectorul pescuitului era organizată pe baza programelor de orientare multianuale (denumite în continuare „POM”), astfel cum sunt definite la articolul 2 din Regulamentul (CEE) nr. 4028/86 al Consiliului [15]. Acestea au stabilit obiective legate de reducerea dimensiunii flotei de pescuit [16]. Pentru facilitarea schimbărilor structurale în sectorul pescuitului în cadrul orientărilor PCP, Comisia a fost împuternicită să acorde ajutor financiar pentru măsuri care includ restructurarea, reînnoirea și modernizarea flotei de pescuit [17]. Decizia 97/413, pe care s-au bazat cererile inițiale, a fost promulgată sub egida acestei politici.

15. Totuși, la sfârșitul anilor ’90 a devenit clar că PCP reformată nu a reușit să oprească declinul stocurilor de pește din apele comunitare [18]. Comisia a decis că obiectivele POM IV sunt prea modeste. Aceasta a propus ca aplicarea Deciziei 97/413 (și a POM IV) să fie prelungită cu un an, până la 31 decembrie 2002, în vederea acordării timpului necesar pentru a reflecta asupra viitorului politicii privind flota. În același timp, Comisia a sugerat că trebuie să fie introduse măsuri pentru asigurarea unei eficiențe sporite a POM IV în perioada extinsă de aplicare a sa. O astfel de măsură a fost înlăturarea posibilității de a obține creșteri ale tonajului de siguranță [19].

11 — A se vedea prefața la cel de al douăzeci și unulea raport de ședință 2007-08 al Comisiei pentru Uniunea Europeană a Camerei Lorzilor: „The progress of the common fisheries policy”, volumul I (*HL Paper* 146-I).

12 — Regulamentul (CEE) nr. 101/76 al Consiliului din 19 ianuarie 1976 privind stabilirea unei politici comune structurale în domeniul pescuitului (JO L 20, p. 19).

13 — Regulamentul (CEE) nr. 170/83 al Consiliului din 25 ianuarie 1983 privind instituirea unui sistem comunitar de conservare și administrare a resurselor de pescuit (JO L 24, p. 1).

14 — Regulamentul din 20 decembrie 1992 de instituire a unui regim comunitar al pescuitului și acvaculturii (JO L 389, p. 1).

15 — Regulamentul din 18 decembrie 1986 privind măsurile comunitare de îmbunătățire și adaptare a structurilor din sectorul pescuitului și acvaculturii (JO L 376, p. 7).

16 — Cu privire la succesul limitat al acestor măsuri, a se vedea comunicatul de presă al Comisiei IP-96-444.

17 — Articolul 1 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 4028/86.

18 — A se vedea de exemplu raportul din 28 martie 1996 al grupului de experți independenți care au consiliat Comisia cu privire la a patra generație de programe de orientare multianuală, cunoscut sub denumirea „Raportul Lassen”.

19 — Pentru o imagine mai completă, a se vedea Propunerea Comisiei de decizie a Consiliului de modificare a Deciziei 97/413/CE a Consiliului privind obiectivele și modalitățile vizând restructurarea, în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1997 și 31 decembrie 2001, a sectorului pescuitului comunitar în vederea realizării unui echilibru durabil între resurse și exploatarea acestora, COM(2001) 322 final (JO 2001, L 270, p. 79). Articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 a fost abrogat prin Decizia 2002/70/CE a Consiliului; a se vedea punctul 25 de mai jos.

16. Modificarea de politică a fost consacrată prin Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 al Consiliului [20], care a abrogat și a înlocuit Regulamentul nr. 101/76 și Regulamentul nr. 3760/92. Poziția actuală este reglementată de Regulamentul (UE) 2015/812 [21] și de Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 [22].

Regulamentul nr. 3760/92

17. Scopul Regulamentului nr. 3760/92 a fost definit ca fiind stabilirea unui cadru pentru conservarea și protejarea resurselor acvatice vii și a acvaculturii [23].

18. Titlul I cuprindea normele privind accesul la ape și la resurse. Articolul 11 a fost singura dispoziție din titlul II („Gestionarea și monitorizarea activităților de pescuit"). Acesta prevedea: „Ținând seama de titlul I, Consiliul stabilește, conform procedurii prevăzute la articolul 43 din tratat, pe o bază multianuală și pentru prima dată cel târziu la 1 ianuarie 1994, obiectivele și modalitățile vizând restructurarea sectorului pescuitului comunitar în vederea realizării unui echilibru durabil între resurse și exploatarea acestora. Restructurarea ține seama, pentru fiecare caz în parte, de eventualele consecințe economice și sociale și de specificul diferitelor regiuni de pescuit." [traducere neoficială] În cadrul titlului III („Dispoziții generale"), articolul 17 a înființat un Comitet de gestionare a sectorului pescuitului și acvaculturii, în timp ce articolul 18 a stabilit o procedură pentru depunerea de către Comisie la comitetul respectiv a unor proiecte de măsuri de punere în aplicare înaintea adoptării lor.

Regulamentul (CE) nr. 2792/99 al Consiliului

19. Regulamentul (CE) nr. 2792/99 al Consiliului [24] a introdus un cadru pentru toate măsurile structurale din sectorul pescuitului. A fost prevăzută asistența financiară potrivit PCP prin intermediul Instrumentului Financiar pentru Orientarea Pescuitului (denumit în continuare „IFOP") [25]. Articolul 6 privește reînnoirea flotei și modernizarea navelor de pescuit. În cadrul POM, statele membre aveau posibilitatea, potrivit articolului 6 alineatul (2), să solicite o creștere a obiectivelor de capacitate în vederea, printre altele, a unor măsuri de îmbunătățire a siguranței, cu condiția ca asemenea măsuri să nu conducă la o exploatare sporită a resurselor.

20. În conformitate cu articolul 9, ajutorul prin intermediul IFOP pentru reînnoirea și modernizarea flotei putea fi acordat doar atunci când erau îndeplinite anumite condiții, inclusiv cele prevăzute la articolul 6 alineatul (2).

Decizia 97/413

21. Decizia 97/413 a fost adoptată pentru a se asigura, printre altele, restructurarea flotei comunitare de pescuit și supraviețuirea unui sector pus în pericol grav de supraexploatarea cronică. Norme detaliate au fost stabilite în POM IV pentru perioada 1 ianuarie 1997-31 decembrie 2002 [26].

20 — Regulamentul din 20 decembrie 2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului (JO L 358, p. 59, Ediție specială, 04/vol. 6, p. 237).

21 — Regulamentul (UE) 2015/812 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2015 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 850/98, (CE) nr. 2187/2005, (CE) nr. 1967/2006, (CE) nr. 1098/2007, (CE) nr. 254/2002, (CE) nr. 2347/2002 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și a Regulamentelor (UE) nr. 1379/2013 și (UE) nr. 1380/2013 ale Parlamentului European și ale Consiliului, în ceea ce privește obligația de debarcare, precum și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1434/98 al Consiliului (JO L 133, p. 1).

22 — Regulamentul (UE) nr. 1380/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 privind politica comună în domeniul pescuitului, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 1954/2003 și (CE) nr. 1224/2009 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentelor (CE) nr. 2371/2002 și (CE) nr. 639/2004 ale Consiliului și a Deciziei 2004/585/CE a Consiliului (JO L 354, p. 22).

23 — Articolul 2 alineatul (2); a se vedea și considerentele (1)-(3) ale acestuia.

24 — Regulamentul din 17 decembrie 1999 de definire a modalităților și condițiilor pentru acțiunile structurale ale Comunității în sectorul pescuitului (JO L 337, p. 10).

25 — A se vedea articolele 1 și 2 din Regulamentul nr. 2792/99.

26 — A se vedea articolul 1 alineatul (1) și articolul 2 alineatul (1) din Decizia 97/413.

22. Articolul 4 prevedea:

„(1) Segmentarea flotei fiecărui stat membru se stabilește în funcție de populațiile piscicole definite în anexa I și de tehnicile de pescuit, ținând cont de segmentarea adoptată în cadrul POM III, precum și de situațiile diferite din statele membre.

(2) În programele de orientare multianuală pentru statele membre, creșterile de capacitate rezultate exclusiv din îmbunătățiri ale siguranței justifică, de la caz la caz, o creștere cu aceeași cantitate a obiectivelor pentru segmentele de flotă atunci când ele nu sporesc efortul de pescuit al vaselor respective.” [traducere neoficială]

23. Articolul 9 alineatul (1) impunea Comisiei să adopte POM pentru flotele de pescuit ale diferitor state membre, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 3699/93 al Consiliului [27], cel mai târziu la 30 noiembrie 1997 pentru perioada 1997-2001.

24. Potrivit articolului 10, procedurile prevăzute la articolul 18 din Regulamentul nr. 3760/92 se aplică pentru punerea în aplicare a dispozițiilor Deciziei 97/413. Atunci când Regulamentul nr. 3760/92 a fost abrogat și înlocuit de Regulamentul nr. 2371/2002 [28], Comitetul de gestionare pe care Comisia era obligată astfel să îl consulte a fost desființat (fapt crucial) [29].

Decizia 2002/70/CE a Consiliului

25. Decizia 2002/70 a Consiliului [30] a fost adoptată în scopul de a câștiga timp pentru a reflecta asupra politicii privind flota. Aceasta a modificat Decizia 97/413 și a prelungit termenul pentru reducerea efortului de pescuit al fiecărui stat membru până la 31 decembrie 2002 [31]. Fapt crucial, articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 a fost abrogat cu efect de la 1 ianuarie 2002 [32].

26. Articolul 9 din Decizia 97/413 a fost de asemenea modificat. Comisia a rămas responsabilă pentru punerea în aplicare a obiectivelor și a modalităților deciziei respective, dar procedurile trebuiau să fie desfășurate în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul nr. 2792/99 [33].

Jurisprudența

27. Întrucât în motivele de recurs și în susținerile părților se face referire în mare măsură la Hotărârile SP și alții și ArcelorMittal, este util să le reamintim aici pe scurt.

27 — Regulamentul din 21 decembrie 1993 de definire a criteriilor și a condițiilor pentru intervențiile comunitare cu scop structural în sectorul pescuitului și al acvaculturii, precum și în cel al prelucrării și al comercializării produselor acestor sectoare (JO L 346, p. 1).

28 — A se vedea punctul 16 de mai sus.

29 — A se vedea articolele 34 și 36 din Regulamentul nr. 2371/2002. În consecință, o parte a mecanismului procedural esențial pentru soluționarea cererilor inițiale de către Comisie dispăruse, pur și simplu, la momentul când Comisia a încercat să se conformeze Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții.

30 — Decizia Consiliului din 28 ianuarie 2002 de modificare a Deciziei 97/413/CE privind obiectivele și modalitățile vizând restructurarea, în perioada cuprinsă între 1 ianuarie 1997 și 31 decembrie 2001, a sectorului pescuitului comunitar în vederea realizării unui echilibru durabil între resurse și exploatarea acestora (JO L 31, p. 77) (denumită în continuare „Decizia 2002/70”).

31 — Articolul 1 alineatul (1).

32 — Articolul 1 alineatul (3) și articolul 2. Având în vedere data la care a fost adoptată Decizia 2002/70 (28 ianuarie 2002), abrogarea a fost astfel ușor retroactivă.

33 — Regulamentul nr. 2792/99 în sine a rămas în vigoare până la 31 decembrie 2006 [a se vedea articolul 104 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006 privind Fondul European pentru Pescuit (JO L 223, p. 1, Ediție specială, 04/vol. 9, p. 224)]. Articolul 4 din Regulamentul nr. 2792/99 a fost însă abrogat prin articolul 1 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 2369/2002 al Consiliului de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2792/1999 de definire a modalităților și condițiilor pentru acțiuni structurale ale Comunității în sectorul pescuitului (JO L 358, p. 49), de la 1 ianuarie 2003.

28. În Hotărârea SP și alții, reclamanții au solicitat anularea pentru necompetență a unei decizii a Comisiei care a fost adoptată la 17 decembrie 2002. Decizia în cauză a sancționat încălcări ale Tratatului CECO care au avut loc înainte de ieșirea sa din vigoare la 23 iulie 2002. În preambulul acesteia se face referire doar la articolul 65 CO[34]. În hotărârea sa, Tribunalul a realizat o distincție între dispozițiile care reglementează etapele procedurale care trebuie să fie parcurse înainte de adoptarea de către Comisie a deciziei sale și dispoziția de drept material din Tratatul CECO.

29. Cu privire la succesiunea reglementărilor, Tribunalul a reamintit jurisprudența potrivit căreia normele comunitare de drept substanțial trebuie să fie interpretate, pentru a se asigura respectarea principiilor securității juridice și încrederii legitime, în sensul că nu vizează în principiu situații apărute anterior intrării lor în vigoare, în timp ce normele de procedură sunt de aplicare imediată[35]. În primul rând, este necesar să se verifice dacă o instituție este competentă să adopte o măsură pe baza unei anumite dispoziții specifice din tratat sau din legislația secundară. Într-o a doua etapă, trebuie să se stabilească normele materiale și procedurale aplicabile, în conformitate cu principiile care guvernează succesiunea normelor juridice. Astfel, dispoziția care constituie temeiul juridic al unui act și care împuternicește instituția comunitară să adopte actul în cauză trebuie să fie în vigoare la momentul adoptării acestuia. În schimb, principiile menționate pot conduce la aplicarea de către o instituție comunitară a unor dispoziții materiale care nu mai sunt în vigoare la data adoptării actului în cauză. Comisia a dedus că este competentă să acționeze pe baza dispoziției materiale de la articolul 65 alineatul (1) CO. Această concluzie este eronată întrucât temeiul juridic de la articolul 65 alineatele (4) și (5) CO ieșise din vigoare atunci când Comisia a adoptat decizia. În consecință, Tribunalul a anulat decizia în discuție în cauza respectivă[36].

30. Hotărârea ArcelorMittal privește o decizie a Comisiei adoptată în temeiul articolului 65 alineatele (1) și (5) CO, dar după ieșirea din vigoare a Tratatului CECO, la 23 iulie 2002. În temeiul unei decizii anterioare, Comisia a obligat 14 întreprinderi să plătească amenzi pentru participarea la un cartel de fixare a prețurilor în sectorul oțelului. La 11 martie 1999, Tribunalul a respins cererea de anulare formulată împotriva deciziei respective, dar a redus amenda aplicată[37]. La 2 octombrie 2003, Curtea a anulat hotărârea Tribunalului și a anulat decizia Comisiei în privința uneia dintre întreprinderi[38]. Comisia a decis atunci să inițieze o nouă procedură pentru aceeași conduită anticoncurențială care făcuse obiectul deciziei anterioare. La 8 noiembrie 2006, Comisia a adoptat o nouă decizie, care a fost atacată mai întâi, fără succes, la Tribunal[39] și apoi în recursul în cauza ArcelorMittal.

31. Curtea a statuat că decizia Tribunalului nu este afectată de nicio eroare de drept. Intenția legiuitorului Uniunii nu a fost ca în cazul încălcării normelor în domeniul concurenței prevăzute de Tratatul CECO să nu se aplice sancțiuni după ieșirea din vigoare a tratatului respectiv. De asemenea, succesiunea tratatelor (CECO, CE și TFUE) a asigurat, în scopul garantării liberei concurențe, posibilitatea Comisiei de a sancționa orice conduită care corespunde elementelor de fapt prevăzute la articolul 65 alineatul (1) CO, indiferent dacă are loc înainte sau după 23 iulie 2002. Prin urmare, ar fi

34 — Structura articolului 65 CO a anunțat dispoziția echivalentă bine cunoscută din Tratatul CEE (articolul 85 CEE, în prezent articolul 101 TFUE). Astfel, articolul 65 alineatul (1) CO interzicea practicile concertate între întreprinderi care tindeau să împiedice, să restricționeze sau să denatureze concurența normală în sectorul cărbunelui și oțelului în cadrul pieței comune. Potrivit articolului 65 alineatul (4), asemenea acorduri erau nule și neavenite de drept, iar prin articolul 65 alineatul (5), Comisia era împuternicită să impună sancțiuni pentru încălcarea normelor CECO privind concurența.

35 — A se vedea de exemplu Hotărârea Toshiba Corporation și alții, C-17/10, EU:C:2012:72, punctul 47 și jurisprudența citată. Pentru o ilustrare recentă a acestui principiu consacrat, a se vedea Hotărârea Comisia/Moravia Gas Storage, C-596/13 P, EU:C:2015:203, punctul 33.

36 — Hotărârea SP și alții, punctele 116-119 și 123.

37 — Hotărârea ARBED/Comisia, T-137/94, EU:T:1999:46.

38 — Hotărârea ARBED/Comisia, C-176/99 P, EU:C:2003:524.

39 — Hotărârea ArcelorMittal Luxemburg și alții/Comisia, T-405/06, EU:T:2009:90.

fost contrar finalității și coerenței tratatelor și incompatibil cu continuitatea ordinii juridice a Uniunii să nu fie recunoscută competența Comisiei în asigurarea unei aplicări uniforme a normelor care decurg din Tratatul CECO și care continuă să producă efecte chiar după ieșirea din vigoare a acestuia din urmă [40].

32. În consecință, Curtea a confirmat hotărârea Tribunalului, statuând că această competență a Comisiei de a aplica amenda în cauză în 2006 se întemeiază pe articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 [41] și că procedura trebuie să se desfășoare în conformitate cu acest regulament. Dispoziția care constituie temeiul juridic al actului și care împuternicește instituția Uniunii să adopte actul în cauză trebuie să fie în vigoare la momentul adoptării acestuia. Mai mult, utilizarea de către Comisie a Regulamentului nr. 1/2003 nu a restricționat, ci mai degrabă a avut tendința să extindă garanțiile procedurale furnizate de cadrul juridic instituit prin Tratatul CECO pentru întreprinderile care au fost vizate de procedura pentru încălcarea normelor în domeniul concurenței [42].

Contextul prezentei proceduri

Decizia inițială

33. La 14 decembrie 2001, autoritățile irlandeze au formulat cererile inițiale către Comisie în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, solicitând creșterea capacității pentru segmentul polivalent [43] și pentru segmentul pelagic [44] al flotei sale.

34. La 4 aprilie 2003, Comisia a adoptat decizia inițială, menționând ca temeiuri juridice atât articolul 4 din Decizia 97/413, cât și articolul 6 din Regulamentul nr. 2792/99. Prin articolul 2 din decizia inițială, Comisia a acceptat 29 de cereri de creștere a tonajului de siguranță în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413. Totodată, a respins însă 80 de asemenea cereri, inclusiv pe cele ale intimaților din prezentul recurs.

Procedura privind decizia inițială desfășurată în fața instanțelor Uniunii

35. Mai mulți proprietari de nave au introdus cereri de anulare la Tribunal la 13 iunie 2003, contestând validitatea deciziei inițiale. La 13 iunie 2006, Tribunalul a respins patru cereri ca fiind inadmisibile: cele introduse de domnul Thomas Flaherty, de Ocean Trawlers, de domnul Larry Murphy și de O'Neill Fishing Co Ltd. Acesta a anulat decizia inițială în privința navelor care aparțin celorlalți reclamanți pentru motivul că, la adoptarea deciziei inițiale, Comisia a aplicat criterii care nu sunt prevăzute în normele relevante și și-a depășit competențele [45].

40 — Hotărârea ArcelorMittal, punctele 63-66.

41 — Regulamentul (CE) nr. 1/2003 din 16 decembrie 2002 al Consiliului privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele 81 și 82 din tratat (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167).

42 — Hotărârea ArcelorMittal, punctele 74-76.

43 — Acest segment cuprinde navele multifuncționale și include navele de cabotaj mici, precum și navele de larg medii și mari care pescuiesc coregon, pește pelagic și moluște bivalve: a se vedea Raportul anual din 2005 al Licensing Authority for Sea-fishing Boats (Autoritatea pentru acordarea autorizațiilor pentru vasele de pescuit maritim) din cadrul Department of Communications, Marine and Natural Resources (Departamentului comunicațiilor, resurselor marine și naturale) din Irlanda (denumit în continuare „Raportul anual din 2005"), la p. 7.

44 — Acest segment cuprinde navele angajate în mod predominant în pescuitul de specii pelagice (în primul rând hering, macrou, stavrid negru și putasu); a se vedea Raportul anual din 2005, de asemenea la p. 7.

45 — Punctele 100-134 din Hotărârea Boyle și alții.

36. Au avut loc schimburi de corespondență între proprietarii navelor respective și Comisie, în care au fost analizate măsurile pe care Comisia intenționa să le adopte pentru punerea în aplicare a Hotărârii Tribunalului în cauza Boyle și alții. În perioada respectivă, Comisia a solicitat totodată autorităților irlandeze informații privind caracteristicile tehnice ale navelor aflate în discuție.

37. Între timp, la 5 septembrie 2006, domnul Thomas Flaherty, domnul Larry Murphy și Ocean Trawlers au formulat recurs împotriva hotărârii Tribunalului. La 17 aprilie 2008, în Hotărârea Flaherty și alții, Curtea a admis recursul lor și a anulat decizia inițială în ceea ce privește părțile menționate și navele lor.

38. La 3 aprilie 2008, majoritatea proprietarilor de nave au inițiat proceduri împotriva Comisiei, solicitând despăgubiri în urma anulării deciziei inițiale [46]. Tribunalul a suspendat inițial respectivele proceduri la 12 mai 2009 (până când Comisia a comunicat Tribunalului că au fost adoptate decizii pentru înlocuirea celor dintâi), din nou, la 14 iunie 2011 (până la pronunțarea de către Tribunal a hotărârii în cauza în care s-a declarat prezentul recurs) și apoi, iarăși, la 22 octombrie 2014 (până la soluționarea prezentului recurs).

Deciziile atacate

39. În vederea respectării obligațiilor sale prevăzute la articolul 266 TFUE, Comisia a adoptat o serie de decizii la 13 iulie 2010. Prin acestea, ea a respins din nou cererea formulată de Irlanda în numele respectivului grup de proprietari de nave, prin care se solicită creșterea obiectivelor POM IV pentru perioada 1 ianuarie 1997-31 decembrie 2001 [47]. Decizia C(2010) 4758 referitoare la domnul Peter McBride este un exemplu reprezentativ pentru deciziile din 2010 și vom descrie procesul în raport cu această decizie în particular.

40. Pe scurt: Comisia a solicitat mai întâi Irlandei informații tehnice suplimentare (pe care se pare că nu le-a obținut) despre Peadar Elaine II și navele mai mici pe care le-a înlocuit. Apoi Comisia a constatat cu titlu provizoriu, pe baza informațiilor furnizate de Irlanda despre navele noi finanțate prin Programul de reînnoire a flotei pentru coregon, că nu este clar dacă creșterea tonajului poate în mod efectiv să fie atribuită exclusiv îmbunătățirii siguranței. Această constatare provizorie a fost comunicată apărătorilor domnului McBride, care au prezentat observații.

41. În Decizia C(2010) 4758 propriu-zisă, Comisia a stabilit mai întâi cadrul juridic. Aceasta a arătat că, având în vedere hotărârea prin care Curtea a anulat decizia inițială, este obligată să adopte o nouă decizie referitoare la nava Peadar Elaine II, adăugând: „Întrucât articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413/CE a Consiliului a fost abrogat prin articolul 1 alineatul (3) din Decizia 2002/70 a Consiliului și nu a fost înlocuit cu o dispoziție corespunzătoare, nu mai există un temei juridic specific pentru noua decizie. Prin urmare, Comisia trebuie să adopte o decizie [ad-hoc], aplicând normele de drept material care erau în vigoare la momentul când a fost primită cererea”. Comisia a confirmat apoi constatarea sa provizorie, afirmând că, în consecință, „a decis să respingă cererea privind extinderea obiectivului [POM IV] pentru segmentul polivalent al flotei irlandeze în ceea ce privește nava Peadar Elaine II”.

46 — Cauza T-138/08, Cavankee Fishing și alții. Doar patru dintre reclamanții în cauza Boyle și alții (domnul Edward Kelly, domnul Adrian McClennaghan, domnul Gerard Minihane și O'Neill Fishing Co Ltd) nu sunt implicați în această acțiune în despăgubire.

47 — Deciziile sunt după cum urmează: C(2010) 4758, C(2010) 4748, C(2010) 4757, C(2010) 4751, C(2010) 4764, C(2010) 4750, C(2010) 4761, C(2010) 4767, C(2010) 4754, C(2010) 4753 și C(2010) 4752 din 13 iulie 2010 (denumite în continuare, împreună, „deciziile atacate”). Comisia a adoptat o decizie pozitivă în cazul unei nave care nu aparține niciunuia dintre intimații din prezentul recurs.

Rezumatul hotărârii atacate

42. La 27 și 28 septembrie 2010, proprietarii de nave au inițiat o procedură în temeiul articolului 263 TFUE la Tribunal[48]. Ei au solicitat Tribunalului să anuleze deciziile din 2010 și să oblige Comisia la plata cheltuielilor de judecată.

43. În sprijinul cererilor de anulare au fost invocate șase motive de drept: (i) Comisia avea competența expresă pentru a adopta decizia inițială mai degrabă în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 decât pe un temei ad-hoc; (ii) încălcarea unor cerințe procedurale esențiale; (iii) interpretarea eronată a articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413; (iv) eroare vădită la aplicarea dispoziției respective; (v) încălcarea principiului bunei administrări; și (vi) încălcarea principiului egalității de tratament.

44. Tribunalul a analizat doar primul motiv, despre care a considerat că ridică în mod necesar problema competenței Comisiei de a soluționa cererile inițiale privind creșterea tonajului de siguranță și de a adopta deciziile din 2010. Acesta a concluzionat că la data faptelor nu a existat un temei juridic în vigoare pentru adoptarea deciziilor respective și că, prin urmare, Comisia nu era competentă să acționeze. În consecință, cererea a fost admisă pentru primul motiv, iar deciziile din 2010 au fost anulate.

45. Comisia a formulat recurs împotriva hotărârii în cauză la 25 iulie 2014. Atât aceasta, cât și intimații au prezentat observații orale în ședința din 1 septembrie 2015.

Recursul Comisiei

46. Comisia invocă două motive de recurs. În primul rând, susține că Tribunalul a interpretat și a aplicat în mod eronat articolul 266 TFUE coroborat cu articolul 263 TFUE. Comisia afirmă că articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 trebuie să fie interpretat în sensul că îi conferă în continuare competența de a decide asupra fondului cererilor inițiale. Tribunalul a săvârșit următoarele erori de drept: (i) nu a aplicat principiile care stau la baza Hotărârilor SP și alții și ArcelorMittal și (ii) a interpretat în mod eronat principiul efectivității, principiul atribuirii competențelor și principiile continuității ordinii juridice, aplicării în timp a legii, securității juridice și încrederii legitime și principiile care guvernează succesiunea normelor juridice.

47. În al doilea rând, Tribunalul a încălcat articolul 36 din Statut și articolul 81 din propriul Regulament de procedură. Acesta nu și-a motivat în mod corespunzător hotărârea, în special în ceea ce privește argumentul Comisiei, bazat pe Hotărârile SP și alții și ArcelorMittal, potrivit căruia este posibilă aplicarea normelor materiale de la articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, deși măsura respectivă a fost abrogată.

48 — Proprietarii de nave în cauză erau: domnul Peter McBride (T-458/10), domnul Hugh McBride (T-459/10), Mullglen Ltd (T-460/10), domnul Cathal Boyle (T-461/10), domnul Thomas Flaherty (T-462/10), Ocean Trawlers Ltd (T-463/10), domnul Patrick Fitzpatrick (T-464/10), domnul Eamon McHugh (T-465/10), domnul Eugene Hannigan (T-466/10), domnul Larry Murphy (T-467/10) și domnul Brendan Gill (T-471/10). Încă cinci proprietari de nave au depus cereri la momentul respectiv: domnul Joseph Doherty (T-468/10), domnul Padraigh Conneely (T-469/10), doamna Eileen Oglesby (T-470/10), Cavankee Fishing Co Ltd (T-472/10) și domnul Noel McGing (T-473/10). Tribunalul a declarat însă inadmisibile aceste cereri. A se vedea în continuare punctele 105 și 106 de mai jos.

Primul motiv de recurs

Rezumatul fragmentelor relevante din hotărârea atacată

48. Potrivit articolului 5 TUE, delimitarea competențelor Uniunii este guvernată de principiul atribuirii. Articolul 13 alineatul (2) TUE prevede că fiecare instituție trebuie să acționeze în limitele atribuțiilor care îi sunt conferite prin tratate, în conformitate cu procedurile, condițiile și scopurile prevăzute de acestea. Instituțiile dețin doar atribuțiile care le sunt conferite. Acesta este motivul pentru care actele Uniunii fac referire în preambulul lor la temeiul juridic care permite instituției respective să acționeze în domeniul în cauză. Alegerea temeiului juridic corespunzător are astfel o importanță constituțională [49]. În plus, aspectul dacă autorul unui act contestat deține competența necesară este o problemă de ordine publică pe care instanțele Uniunii trebuie să o ridice din oficiu chiar și atunci când niciuna dintre părți nu o ridică [50].

49. Principiul securității juridice impune ca orice act care urmărește să creeze efecte juridice să își întemeieze forța obligatorie pe o dispoziție a dreptului Uniunii care prevede forma juridică pe care trebuie să o aibă și ca dispoziția respectivă să fie menționată în mod expres de actul în cauză ca fiind temeiul său juridic. Prin urmare, temeiul juridic trebuie să fie în vigoare la momentul adoptării actului [51].

50. Întrucât atât Decizia 97/413, cât și Regulamentul nr. 2792/99 au fost abrogate înainte de adoptarea deciziilor din 2010, procedura de consultare a comitetului de gestionare pentru sectorul pescuitului nu putea fi aplicată. Nu era în vigoare nicio dispoziție, nici măcar o dispoziție tranzitorie, care să permită Comisiei să reexamineze cererile inițiale. În consecință, nu exista niciun temei juridic, iar Comisia nu era împuternicită să adopte deciziile în cauză [52].

51. Deși proprietarii de nave au susținut în mod corect că Comisia nu era competentă să adopte deciziile din 2010 pe un temei ad-hoc, aceștia au afirmat în mod greșit că a existat un temei juridic corespunzător. În primul rând, principiile cuprinse în Hotărârile ArcelorMittal și SP și alții sunt de aplicare generală. În al doilea rând, dispozițiile aplicabile la 14 decembrie 2001, când autoritățile irlandeze au depus cererile inițiale, nu erau în vigoare la momentul adoptării deciziilor din 2010. În al treilea rând, faptul că, la adoptarea deciziei inițiale, Comisia a acționat în mod ilegal nu poate justifica depășirea în continuare a atribuțiilor sale prin adoptarea deciziilor din 2010. În al patrulea rând, având în vedere numărul de nave vizate de cererile inițiale și obligația Comisiei de a acționa cu diligență, această instituție nu poate fi criticată pentru neadoptarea unei decizii înainte de expirarea POM IV, la 31 decembrie 2001 [53].

52. În această privință, legiuitorul Uniunii nu a adoptat reglementări tranzitorii care ar fi permis Comisiei să examineze și să decidă asupra cererilor de creștere a capacității pe care le-a primit înainte de ieșirea din vigoare sau de abrogarea dispozițiilor care i-au acordat atribuția respectivă. Deși este adevărat că absența unor asemenea reglementări tranzitorii ar putea fi nesatisfăcătoare pentru particulari, această constatare nu putea să aibă efectul înlăturării principiului de atribuire a competențelor, care a fost prevăzut în mod expres în tratat. În caz contrar, Tribunalul și-ar depăși atribuțiile care îi sunt conferite prin tratat [54].

49 — Punctele 22-25 din hotărârea atacată.

50 — Punctul 28 din hotărârea atacată.

51 — Punctele 26 și 27 din hotărârea atacată.

52 — Punctele 30-36 din hotărârea atacată.

53 — Punctele 37-42 din hotărârea atacată.

54 — Punctul 43 din hotărârea atacată.

53. În sfârșit, atunci când actul unei instituții a fost anulat de Curte, deși articolul 266 TFUE obligă instituția în cauză să acționeze, dispoziția respectivă în sine nu este o sursă de competență. În prezenta cauză, Comisia era obligată, potrivit articolului 266 TFUE, să ia măsurile necesare pentru respectarea Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții, dar nu a avut competența să procedeze astfel. În această situație, Comisia trebuia să respingă cererile pe motiv de necompetență. Un asemenea rezultat nu aducea însă atingere dreptului proprietarilor de nave de a introduce o acțiune în despăgubire împotriva Uniunii Europene din cauza lipsei unor reglementări tranzitorii care ar fi permis Comisiei să adopte o decizie privind cererea inițială formulată de autoritățile irlandeze [55].

Rezumatul motivului de recurs al Comisiei

54. Comisia susține că hotărârea atacată creează dificultăți pentru instituțiile Uniunii, pentru proprietarii de nave și pentru efectivitatea ordinii juridice a Uniunii.

55. Comisia menționează șapte puncte în susținerea primul său motiv de recurs: (i) articolul 266 TFUE impune o obligație pentru instituția al cărei act este anulat; (ii) trebuie să se realizeze un echilibru între această obligație și alte principii, precum cel al securității juridice; (iii) Comisia a aplicat principiile din Hotărârile SP și alții și ArcelorMittal în prezenta cauză; (iv) jurisprudența menționată se bazează pe principiile generale din dreptul Uniunii; (v) Tribunalul a aplicat în mod eronat principiul securității juridice și nu a recunoscut faptul că un temei juridic poate fi implicit; (vi) articolul 266 TFUE nu reactivează un temei juridic și (vii) prin interpretarea eronată a articolului 266 TFUE, Tribunalul a adus atingere efectivității acțiunii în anulare prevăzute la articolul 263 și nu a aplicat corect alte principii de drept.

Rezumatul memoriului în răspuns

56. Intimații admit faptul că articolul 266 TFUE impunea Comisiei obligația de a acționa și că este posibil să fie necesară realizarea unui echilibru între obligația respectivă și alte principii din dreptul Uniunii, precum principiul securității juridice. Aceste principii nu pot fi însă invocate pentru a reactiva un temei juridic care a fost abrogat. Tribunalul a afirmat în mod corect că temeiul juridic al unui act trebuie să fie în vigoare la momentul adoptării actului și că normele procedurale se consideră în general că sunt aplicabile atunci când intră în vigoare. Situația din cazul de față nu este aceeași ca în Hotărârile SP și alții și ArcelorMittal.

57. Astfel, poziția Comisiei pune la îndoială validitatea deciziei inițiale. Acest fapt are implicații negative pentru cererile care au fost aprobate. Principiul încrederii legitime interzice Comisiei să revoce deciziile pozitive respective privind creșterea tonajului de siguranță.

58. Prin urmare, intimații susțin că acest motiv de recurs trebuie să fie respins. Înaintea Tribunalului ei au susținut că articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 oferă un temei juridic specific pentru acțiunea Comisiei, iar acest argument este invocat în subsidiar în prezentul recurs. Cu titlu mai subsidiar, în cazul în care Curtea consideră că era posibilă adoptarea de către Comisie a unor decizii ad-hoc fără oferirea garanțiilor procedurale stabilite prin Decizia 97/413, acțiunile în anulare trebuie să fie retrimise la Tribunal pentru ca acesta să decidă asupra motivelor al doilea-al șaselea în primă instanță, întrucât motivele menționate nu au fost încă analizate și nu s-au făcut constatări de fapt [56]. Prin adoptarea deciziilor ad-hoc, Comisia a încălcat încrederea legitimă a intimaților că cererile lor vor fi analizate pe baza normelor materiale și vor beneficia de garanțiile procedurale prevăzute de Decizia 97/413.

55 — Punctele 44 și 45 din hotărârea atacată.

56 — A se vedea punctele 43 și 44 de mai sus.

Apreciere: primul motiv de recurs

Considerații introductive

59. La momentul depunerii cererilor inițiale de către autoritățile irlandeze, Comisia era competentă să acționeze în temeiul articolului 4 alineatul (2) și al articolului 9 din Decizia 97/413[57].

60. După intrarea în vigoare a Deciziei 2002/70, la 1 ianuarie 2002, Comisia nu mai era competentă să soluționeze asemenea cereri. Deși efectele materiale ale POM IV au fost extinse până la 31 decembrie 2002 și obligațiile care revin Comisiei potrivit articolului 9 au rămas intacte[58], dispoziția în temeiul căreia *creșterile tonajului de siguranță* puteau fi aprobate [articolul 4 alineatul (2)] a fost abrogată. Nu au fost adoptate noi norme care să confere Comisiei competența de a lua asemenea decizii și nu au existat dispoziții tranzitorii în vigoare care să o împuternicească să soluționeze cererile în curs.

61. Proprietarii de nave care au beneficiat de deciziile pozitive sau pentru care deciziile au devenit definitive nu au fost afectați de abrogarea articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413[59]. Doar proprietarii de nave care au atacat decizia inițială printr-o acțiune în anulare și care au căzut în pretenții sunt afectați de eliminarea temeiului juridic.

62. Posibila lipsă a temeiului juridic nu a fost invocată în cauza Boyle și alții sau în cauza Flaherty și alții. Totuși, este general recunoscut faptul că nu era în vigoare nicio dispoziție care să prevadă un temei juridic expres pe baza căruia Comisia să decidă asupra cererilor inițiale nici când a fost adoptată decizia inițială și nici când au fost adoptate deciziile din 2010.

Articolul 266 TFUE

63. În contextul dispozițiilor din tratat care reglementează controlul judiciar, articolele 264 TFUE și 266 TFUE stabilesc consecințele unei cereri admise. Tribunalul a declarat decizia inițială ca fiind nulă *ab initio* în conformitate cu articolul 264 TFUE, punând astfel proprietarii de nave și Comisia în situația în care erau înainte de adoptarea deciziei respective.

64. Pentru a se conforma Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții, Comisia a trebuit să respecte nu doar dispozitivul hotărârii, ci și motivele care au condus la aceasta și care constituie fundamentul hotărârii, în măsura în care sunt indispensabile pentru a determina sensul exact a ceea ce s-a hotărât în dispozitiv. Astfel, aceste motive sunt cele care, pe de o parte, identifică dispoziția exactă considerată nelegală și, pe de altă parte, relevă motivele exacte ale nelegalității constatate în dispozitiv și pe care instituția vizată trebuie să le ia în considerare atunci când înlocuiește actul anulat[60].

65. La punctul 28 din hotărârea atacată, Tribunalul a arătat în mod corect că o problemă legată de competență trebuie să fie ridicată de instanța menționată din oficiu, chiar dacă niciuna dintre părți nu a solicitat aceasta[61]. Tribunalul a afirmat în continuare că nicio dispoziție din dreptul primar sau secundar aflată în vigoare de la 1 ianuarie 2003 nu a împuternicit Comisia să decidă asupra cererilor

57 — În preambulul deciziei inițiale se precizează că articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2792/99 constituie temeiul juridic. Totuși, dispoziția respectivă cuprindea condițiile aplicabile atunci când statele membre solicită asistență financiară în temeiul IFOP potrivit articolului 9 alineatul (1) pentru reînnoirea flotei și modernizarea navelor de pescuit. Cererile inițiale priveau cereri *individuale* de creștere a tonajului de siguranță. În opinia noastră, Irlanda a combinat în esență aceste cereri și le-a trimis Comisiei. În acest context, nu vedem relevanța articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul nr. 2792/99.

58 — Textul articolului 9 din Decizia 97/413 a fost modificat de articolul 1 alineatul (5) din Decizia 2002/70. Dispoziția modificată nu impunea Comisiei să pună în aplicare normele privind creșterile tonajului de siguranță în temeiul articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413. A se vedea punctul 26 de mai sus.

59 — A se vedea prin analogie Hotărârea Comisia/AssiDomän Kraft Products și alții, C-310/97 P, EU:C:1999:407, punctul 57.

60 — Hotărârea Asteris și alții/Comisia, cauzele conexate 97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199, punctul 27.

61 — Hotărârea Salzgitter/Comisia, C-210/98 P, EU:C:2000:397, punctul 56.

inițiale sau asupra cererilor depuse în urma Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții[62]. Este clar că Tribunalul a concluzionat în mod corect că Decizia 97/413 a ieșit din vigoare și că nicio măsură tranzitorie nu a fost instituită. Prin urmare, potrivit legislației Uniunii care reglementa pescuitul la momentul respectiv, Comisia nu a avut competența să adopte deciziile atacate.

66. Tribunalul a examinat apoi aspectul dacă articolul 266 TFUE în sine împuternicește Comisia să adopte o decizie cu ocazia analizării argumentelor invocate de proprietarul navei. Acesta a stabilit că articolul 266 TFUE nu este în sine o sursă de competență pentru Comisie. Orice altă interpretare ar fi contrară principiului de atribuire a competențelor prevăzut la articolul 13 alineatul (2) TUE: obligația de a acționa trebuie să fie distinsă de competența de a acționa, iar cele două noțiuni nu sunt contradictorii. Suntem de acord cu acest punct de vedere. Considerăm de asemenea că Tribunalul a concluzionat în mod implicit că articolul 266 TFUE nu reactivează articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 ca temei juridic.

67. Totuși, la punctul 44 din hotărârea sa, penultima și ultima teză, Tribunalul a afirmat:

„În prezenta cauză, Comisia era obligată, potrivit articolului 266 TFUE, să ia măsurile impuse pentru executarea Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții, dar nu dispunea de competența necesară în acest sens. Într-o asemenea situație, Comisia trebuie să respingă cererea reclamanților pe motiv de necompetență.”

68. Formularea respectivă este atât ambiguă, cât și, în anumite privințe, inexactă.

69. Expresia „[…] dar nu dispunea de competența necesară în acest sens” este lipsită de claritate și de precizie. Ea poate fi interpretată în sensul că Comisia nu era competentă să ia nicio măsură necesară pentru a-și respecta obligațiile care îi reveneau potrivit articolului 266 TFUE. Această interpretare ar fi în mod clar eronată.

70. Expresia „obligată să ia măsurile impuse” de la articolul 266 TFUE nu înseamnă că instituția în cauză este limitată în ceea ce privește analizarea aspectului dacă trebuie să adopte un act pentru a respecta o hotărâre[63]. Un asemenea punct de vedere ar fi incompatibil cu jurisprudența Curții; potrivit articolului 266 TFUE, instituția în cauză are libertatea de a alege măsurile posibile și, atunci când respectarea unei hotărâri prin care a fost anulată o măsură prezintă dificultăți deosebite, instituția în cauză își poate îndeplini obligația respectivă analizând dacă poate oferi despăgubiri corespunzătoare pentru prejudiciul suferit de persoana în cauză ca urmare a deciziei care a fost anulată[64]. Deși anularea unui act ilegal obligă adesea instituția în cauză să adopte un nou act fără a se repeta ilegalitatea identificată de Curte, aceasta nu este singura metodă posibilă de conformare.

71. Considerăm că și prin afirmația potrivit căreia „Comisia trebuia să respingă cererile” Tribunalul a săvârșit o eroare. În primul rând, Comisia avea obligația să își exercite puterea de apreciere la evaluarea cererilor inițiale din perspectiva Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții. În al doilea rând, întrucât cererile inițiale au fost formulate de autoritățile irlandeze în numele proprietarilor de nave, este incorect din punct de vedere formal ca această cerere să fie denumită „cererea reclamanților”.

62 — Punctele 30-37 din hotărârea atacată.

63 — Mai mult, articolul 266 TFUE a fost interpretat în sens larg. Astfel, acesta privește o obligație de a pune capăt unei încălcări într-un termen rezonabil: a se vedea Hotărârea Parlamentul/Consiliul, C-21/94, EU:C:1995:220, punctul 33. Este posibil ca el să impună eliminarea unui act considerat ca fiind nul și neavenit. El poate impune instituției în cauză să se abțină de la adoptarea unei măsuri identice; a se vedea Hotărârea Interporc/Comisia, C-41/00 P, EU:C:2003:125, punctul 29.

64 — Hotărârea Könecke Fleischwarenfabrik/Comisia, 76/79, EU:C:1980:68, punctele 13-15; a se vedea în continuare Hotărârea Parlamentul/Meskens, C-412/92 P, EU:C:1994:308, punctul 28. Tribunalul a urmat această abordare în Hotărârea Comisia/Moschonaki, T-476/11 P, EU:T:2013:557, punctul 39.

72. La punctul 45 din hotărârea atacată, Tribunalul a afirmat în continuare că proprietarii de nave au dreptul să introducă o acțiune în despăgubire împotriva Uniunii Europene deoarece, dacă ar fi existat măsuri tranzitorii, Comisia ar fi putut să adopte o decizie. Considerăm că acest aspect nu este relevant pentru stabilirea naturii obligațiilor care revin Comisiei potrivit articolului 266 TFUE.

73. Adăugăm că o acțiune în despăgubire nu ar fi lipsită de dificultăți. Revine reclamantului (în cazul de față, proprietarilor de nave) sarcina să dovedească: (i) fapta ilicită, (ii) prejudiciul și (iii) raportul de cauzalitate [65]. Deși neadoptarea dispozițiilor tranzitorii ar putea constitui o faptă ilicită, acesta nu este în mod necesar singurul motiv pe care se poate întemeia o cerere de despăgubiri Mai mult, tot ar fi necesar să se dovedească faptul că această conduită a cauzat un prejudiciu [66].

74. Pare totuși posibil ca punctul 44 din hotărârea atacată să primească o interpretare compatibilă cu articolul 266 TFUE. Expresia „[…] dar nu dispunea de competența necesară în acest sens” din penultima teză poate fi înțeleasă și în sensul că *Comisia nu era abilitată să adopte deciziile atacate*. Considerăm că această interpretare reflectă ceea ce Tribunalul a intenționat probabil să spună și este și o exprimare corectă a situației juridice.

75. Ambiguitatea de la punctul 44 din hotărârea Tribunalului este echivalentă cu o eroare de drept care trebuie să conducă la anularea acesteia?

76. În opinia noastră, răspunsul este negativ.

77. Tribunalul nu a exclus posibilitatea luării de către Comisie a altor măsuri decât adoptarea unor noi decizii pentru respectarea hotărârilor în cauza Boyle și alții. Comisia nu a susținut nici în recursul său că hotărârea Tribunalului trebuie să fie interpretată astfel. Prin urmare, considerăm că hotărârea atacată nu este incompatibilă cu articolul 263 TFUE întrucât generează o lacună în căile de atac care sunt disponibile.

78. În sfârșit, deși teza finală a punctului 44 conține erori de drept, rezultă dintr-o jurisprudență constantă că, atunci când motivarea unei hotărâri a Tribunalului dezvăluie o încălcare a dreptului Uniunii, dar dispozitivul hotărârii este întemeiat pentru alte motive legale, recursul trebuie să fie respins [67]. În opinia noastră, acest principiu se aplică prin analogie în cazul de față.

79. Întrucât (i) raționamentul Tribunalului de la punctul 44 din hotărârea atacată poate fi interpretat într-un mod compatibil cu tratatul și (ii) decizia sa este întemeiată pe motivul că, la adoptarea deciziilor din 2010, Comisia și-a depășit competențele, concluzionăm că Tribunalul nu a interpretat articolul 266 TFUE în mod eronat.

65 — Concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza Comisia/Jégo-Quéré, C-263/02 P, EU:C:2003:410, punctul 44. O acțiune în despăgubire asigură accesul la justiție, dar nu este parte a sistemului de control judiciar; iar faptul că ar putea fi respinsă nu înseamnă că persoanei în cauză îi este refuzată protecția jurisdicțională efectivă. A se vedea de exemplu Hotărârea Reynolds Tobacco și alții/Comisia, C-131/03 P, EU:C:2006:541, punctele 82-84.

66 — Cererea de despăgubiri în cauza Cavankee Fishing și alții/Comisia (T-138/08) se bazează pe articolul 2 din decizia inițială. Reclamanții susțin că eroarea de drept este dovedită prin Hotărârea Tribunalului Boyle și alții. Ei au afirmat că au suferit un prejudiciu (i) întrucât au fost obligați să achiziționeze tonaj de siguranță pe piață pentru a înlocui tonajul care nu a fost acordat de Comisie și (ii) anumiți reclamanți au pierdut zile de pescuit pe mare. Reclamanții susțin că există un raport de cauzalitate direct între refuzul Comisiei și prejudiciile pe care le-au suferit.

67 — Hotărârea Salzgitter/Comisia, C-210/98 P, EU:C:2000:397, punctul 58; a se vedea și Hotărârea ThyssenKrupp Nirosta/Comisia, C-352/09 P, EU:C:2011:191, punctul 136.

Obligațiile prevăzute la articolul 266 TFUE și principiile generale de drept

80. Comisia susține că a fost competentă să adopte deciziile din 2010, deoarece a avut atribuții suficiente în acest sens. Întrucât nici Decizia 97/413, nici articolul 6 din Regulamentul nr. 2792/99 nu erau în vigoare la 13 iulie 2010, când deciziile respective au fost adoptate, ea nu putea să consulte comitetul de gestionare a pescuitului. Tribunalul a săvârșit o eroare prin faptul că nu a realizat un echilibru între obligația de a acționa potrivit articolului 266 TFUE și principiile generale din dreptul Uniunii, în special principiul securității juridice.

81. Comisia susține că din Hotărârile SP și alții și ArcelorMittal rezultă că normele materiale anterioare se aplică situațiilor din trecut, în timp ce normele procedurale se aplică doar atunci când se află în vigoare. Prin urmare, Comisia avea dreptul să utilizeze o procedură ad-hoc și nu era necesar ca deciziile din 2010 să fie analizate de comitetul de gestionare a pescuitului. Intimații nu sunt de acord cu acest punct de vedere.

82. Nu suntem de acord cu argumentele Comisiei.

83. În opinia noastră, Hotărârea SP și alții subliniază dificultățile pe care le presupune abordarea Comisiei.

84. În cauza respectivă, ieșirea din vigoare a Tratatului CECO a fost urmată de o trecere fără probleme la normele în domeniul concurenței din Tratatul CE (și ulterior la cele din TFUE). Aceasta a avut loc în mod automat, potrivit succesiunii normelor juridice [68]. În schimb, în cazul de față, Regulamentul nr. 2371/2002 pur și simplu a eliminat regimul POM IV în urma unei schimbări semnificative de direcție în cadrul PCP [69]. Prin urmare, nu au existat norme materiale echivalente care să înlocuiască articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 care ar fi permis Comisiei să aprobe creșterea tonajului de siguranță.

85. În Hotărârea SP și alții, Tribunalul a mers pe linia jurisprudenței constante care face distincție între normele materiale (care în mod normal nu sunt aplicabile retroactiv, pentru a fi respectate principiile securității juridice și încrederii legitime) și normele de procedură (care sunt imediat aplicabile) [70]. Dar de asemenea – ceea ce este important – a subliniat că o instituție a Uniunii trebuie mai întâi să aibă împuternicirea necesară pentru a acționa în general. Tribunalul a afirmat: „[t]rebuie subliniat în această privință că dispoziția care constituie temeiul juridic al actului și care împuternicește instituția comunitară să adopte actul în cauză trebuie să fie în vigoare la momentul adoptării acestuia […] În schimb, principiile care reglementează succesiunea normelor în timp pot conduce la aplicarea unor dispoziții materiale care nu mai sunt în vigoare la data adoptării unui act de către o instituție comunitară” [71].

86. Prin urmare, prima etapă este clarificarea aspectului dacă o instituție a Uniunii este competentă să acționeze și, în cazul unui răspuns afirmativ, pe baza cărei dispoziții concrete din dreptul Uniunii. Abia apoi se stabilesc normele materiale și procedurale precise care guvernează acțiunea instituției respective. Dacă nu există niciun temei juridic valid în vigoare la momentul când o instituție a Uniunii intenționează să ia o anumită decizie, nu este însă posibilă invocarea principiilor care guvernează succesiunea normelor juridice pentru a aplica norme materiale care au reglementat anterior acte din trecut [72]. Aceasta este abordarea clasică.

68 — Hotărârea SP și alții, punctul 109.

69 — A se vedea punctul 16 de mai sus.

70 — Hotărârea SP și alții, punctul 116.

71 — Hotărârea SP și alții, punctul 118.

72 — Hotărârea SP și alții, punctele 117 și 119.

87. Aplicând această analiză în cazul de față, dacă articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 ar fi rămas în vigoare *sau* ar fi fost înlocuit de o dispoziție similară (sau dacă ar fi existat un regim tranzitoriu care să o împuternicească în continuare să soluționeze cererile în curs), Comisia ar fi rămas competentă să decidă asupra cererilor inițiale și apoi, după anularea deciziei inițiale în urma Hotărârilor Boyle și alții și Flaherty și alții, să adopte deciziile din 2010 pentru a conferi efecte hotărârilor în cauză. Dar competența Comisiei de a aproba creșteri ale tonajului de siguranță a încetat odată cu abrogarea articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413. În opinia noastră, o dispoziție care a fost abrogată nu poate fi reactivată și, pe cale de consecință, nici nu poate oferi în vreun fel un temei juridic valid pentru o acțiune ad-hoc.

88. Avem dificultăți similare în a înțelege interpretarea adoptată de Comisie în cazul Hotărârii ArcelorMittal.

89. În cauza respectivă, conduita anticoncurențială care putea fi sancționată în temeiul Tratatului CECO a putut fi în continuare sancționată, după ieșirea din vigoare a acestuia din urmă, în temeiul Tratatului CE (iar ulterior în temeiul Tratatului TFUE). Prin urmare, Comisia a fost în mod continuu competentă să sancționeze conduita anticoncurențială. După anularea deciziei sale inițiale întemeiate pe Tratatul CECO în privința unei întreprinderi, Comisia a inițiat o nouă procedură potrivit normelor CE care au devenit aplicabile (Regulamentul nr. 1/2003)[73] și a impus o nouă amendă. Întreprinderea a atacat noua decizie la Tribunal și, în recurs, la Curte, aceasta respingând recursul.

90. Statuând astfel, Curtea a admis că, având în vedere principiul securității juridice, este deosebit de important ca întreprinderile în cauză să cunoască întinderea drepturilor și obligațiilor lor, precum și temeiul juridic pe baza căruia Comisia poate să le aplice sancțiuni[74]. Astfel, Curtea a pornit de la premisa că, întrucât Comisia încă are competența să acționeze, ea poate și trebuie să aplice procedurile disponibile potrivit Tratatului CE (care oferă garanții procedurale mai extinse pentru întreprinderile în cauză). Mai concret, articolul 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 a oferit un temei juridic pentru acțiune (adoptarea unei noi decizii prin care a fost impusă o nouă amendă)[75]. În consecință, Comisia a fost competentă să acționeze și noua decizie, care menționează acest temei juridic valid, este legală, chiar dacă a aplicat la momentul respectiv norme materiale anterioare și norme procedurale actuale în cazul unor acte trecute.

91. În schimb, în cazul de față, Comisia nu a avut după 31 decembrie 2001 competența continuă de a lua decizia solicitată. Nu a existat, ca să spunem așa, nicio dispoziție echivalentă articolului 23 alineatul (2) din Regulamentul nr. 1/2003 care să confere Comisiei împuternicirea să acționeze și care i-ar fi dat posibilitatea să aplice normele materiale anterioare de la articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413 împreună cu normele procedurale actuale pentru a lua o decizie asupra cererii în curs. (În speță nici nu se pune problema aplicării de sancțiuni proprietarilor de nave. Chestiunea este pur și simplu dacă ei primesc sau nu primesc creșterea tonajului de siguranță pe care au solicitat-o.)

92. Prin urmare, nu suntem de acord că Hotărârea ArcelorMittal trebuie să fie interpretată în sensul că nuanțează jurisprudența constantă și face posibilă reactivarea unui temei juridic expirat prin aplicarea principiilor generale de drept atunci când o dispoziție materială reglementează acte trecute. În opinia noastră, jurisprudența nu s-a modificat. Dispoziția care constituie temeiul juridic al actului și care

73 — A se vedea nota de subsol 41 de mai sus.

74 — Hotărârea ArcelorMittal, punctele 68-72.

75 — Hotărârea ArcelorMittal, punctul 74.

împuternicește instituția Uniunii să adopte actul în cauză trebuie să fie în vigoare la momentul adoptării acestuia[76]. O dispoziție care a fost abrogată este abrogată. Ea nu mai poate oferi un temei juridic valid pentru o acțiune[77]. În lipsa unui temei juridic în vigoare, nu poate fi improvizat nici un temei juridic ad-hoc care să permită aplicarea unei norme materiale în cazul unui act trecut.

93. Atunci când Irlanda a depus cererile inițiale, la 14 decembrie 2001, Decizia 97/413 era pe deplin în vigoare. Considerăm că în realitate *două* dispoziții din decizia respectivă au oferit împreună temeiul juridic necesar acțiunii Comisiei. Articolul 4 alineatul (2) a fost norma materială referitoare la creșterile tonajului de siguranță. Totuși, articolul 9 alineatul (1) este cel care a împuternicit Comisia să pună în aplicare obiectivele și modalitățile deciziei în cauză. Prin urmare, au fost necesare ambele dispoziții pentru a oferi împuternicirea necesară pentru a decide asupra cererilor inițiale. După abrogarea uneia dintre cele două dispoziții, competența specială a Comisiei de a lua decizia necesară a dispărut.

94. Adăugăm că obligația de a indica temeiul juridic al unui act ține de obligația de motivare[78]. Deși un temei juridic poate fi dedus, atunci când este posibil, cu ajutorul altor elemente ale actului aflat în discuție, o referire explicită este necesară atunci când, în lipsa acesteia, părțile și Curtea rămân în incertitudine cu privire la temeiul juridic[79]. În speță, luăm din nou ca exemplu Decizia C(2010) 4758, referitoare la domnul Peter McBride[80]. Decizia menționată precizează în mod expres că „articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413/CE a Consiliului a fost abrogat prin articolul 1 din Decizia 2002/70 a Consiliului și nu a fost înlocuit cu o dispoziție corespunzătoare[;] nu mai există un temei juridic concret pentru noua decizie”. În lipsa oricărei alte mențiuni privind dispozițiile din legislația primară sau secundară care conferă Comisiei competența necesară, considerăm că este imposibilă deducerea unui temei juridic implicit din acest text (sau din cele similare).

95. În consecință, apreciem că Tribunalul a decis în mod corect că Comisia nu a avut competența necesară pentru a adopta deciziile din 2010.

96. Dacă Comisia nu mai era competentă să acționeze după abrogarea articolului 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, cum trebuia aceasta să procedeze, având în vedere Hotărârile Boyle și alții și Flaherty și alții, pentru a-și respecta obligațiile care îi revin potrivit articolului 266 TFUE?

97. Deși nu este de datoria Curții să dea dispoziții, ea poate oferi orientări. Prezentând observațiile care urmează, avem totodată conștiința faptului că este poate mai ușor să înțelegem situația după ce aceasta a trecut decât să ne dăm seama ce avem de făcut atunci când ne confruntăm cu o problemă aparent de nerezolvat.

98. Comisia nu are ea însăși competență legislativă în temeiul PCP, dar are dreptul de a prezenta propuneri legiuitorului Uniunii[81]. Mai mult, articolul 290 alineatul (1) TFUE prevede că se poate delega Comisiei competența de a adopta norme de punere în aplicare. În teorie, ar părea, prin urmare, posibil ca legiuitorul Uniunii să primească din partea Comisiei o propunere privind introducerea

76 — Hotărârea ArcelorMittal, punctul 75.

77 — A se vedea Concluziile noastre prezentate în cauzele conexate Zuckerfabrik Jülich, C-113/10, C-147/10 și C-234/10, EU:C:2011:701, punctul 64. Curtea nu a abordat acest argument în hotărârea sa. Comisia a prezentat recent o propunere în care arată că, potrivit articolului 266 TFUE, atunci când un act care a constituit un temei juridic a fost anulat, ea nu mai este împuternicită să adopte actul juridic corectiv necesar pentru punerea în aplicare a hotărârii Curții: Propunere de Regulament al Consiliului de stabilire, pentru anii de comercializare 2001/2002, 2002/2003, 2003/2004, 2004/2005 și 2005/2006, a cotizațiilor la producție pentru sectorul zahărului, a coeficientului necesar pentru calcularea cotizației suplimentare pentru anii de comercializare 2001/2002 și 2004/2005 și a sumelor care urmează a fi plătite vânzătorilor de sfeclă de zahăr de către producătorii de zahăr, având în vedere diferența dintre valoarea maximă a cotizațiilor și valoarea acestor cotizații care urmează a fi percepută pentru anii de comercializare 2002/2003, 2003/2004 și 2005/2006 [COM(2013) 527 final, punctul 3, p. 3].

78 — Hotărârea Comisia/Consiliul (C-370/07, EU:C:2009:590, punctele 38, 39 și 46).

79 — Hotărârea Comisia/Consiliul, C-370/07, EU:C:2009:590, punctul 56, și Hotărârea Consiliul/Comisia, C-409/13, EU:C:2015:217, punctul 79.

80 — A se vedea punctul 39 de mai sus.

81 — În conformitate cu articolul 43 alineatul (1) TFUE.

dispozițiilor tranzitorii care lipsesc și care ar împuternici Comisia să decidă asupra cererilor privind creșterea tonajului de siguranță care erau în curs de soluționare la 31 decembrie 2001 (și anume atunci când acest element din POM IV a fost abrogat). Trebuie să avem totuși în vedere faptul că regimul care a existat la momentul formulării cererilor inițiale a fost înlocuit de mult timp cu o politică în cadrul căreia se pune mai mult accent pe conservarea stocurilor de pește [82]. Pentru a pune realmente reclamanții în situația în care ar fi fost dacă ar fi existat măsuri tranzitorii, Comisia ar trebui, așadar, să abordeze cererile inițiale din perspectiva PCP astfel cum era în 2001, iar nu cum este în prezent, să ia deciziile relevante, iar apoi să analizeze dacă este necesar să se stabilească un echilibru între creșterile tonajului de siguranță aprobate în consecință și alt act (alte acte) astfel încât să nu aducă atingere obiectivului actual al PCP. Aceasta ar fi o provocare intelectuală și practică semnificativă.

99. Garanțiile procedurale acordate potrivit articolului 10 din Decizia 97/413 coroborat cu articolele 17 și 18 din Regulamentul nr. 3760/92 au fost de asemenea abrogate. În consecință, Comisia ar trebui să analizeze și în ce măsură dispozițiile actuale privind supravegherea de către statele membre a actelor Comisiei de punere în aplicare a PCP oferă o protecție echivalentă sau sporită [83].

100. După cum am arătat deja [84], în opinia noastră, un asemenea mod de acțiune nu ar pune în pericol poziția altor persoane care au beneficiat de aprobarea creșterii tonajului de siguranță și nu ar avea nicio influență asupra poziției altor persoane care au primit decizii negative pe care nu le-au atacat în procedura aflată pendinte la Tribunal și care au devenit astfel între timp definitive.

101. Pentru motivele prezentate mai sus, concluzionăm că primul motiv de recurs trebuie să fie respins.

Al doilea motiv de recurs

102. Comisia susține că raționamentul Tribunalului este defectuos. În primul rând, acesta a distorsionat argumentele invocate în apărarea Comisiei. Comisia a recunoscut că nu poate utiliza procedura de la articolul 4 alineatul (2) din Decizia 97/413, dar a arătat că a utilizat, prin urmare, o procedură ad-hoc, păstrându-și în același timp competența de a aplica în substanță acea dispoziție. Hotărârea atacată lasă impresia că Comisia a decis pur și simplu să utilizeze un temei juridic care a ieșit din vigoare fără a încerca să își justifice poziția în drept. În al doilea rând, Comisia reproșează Tribunalului că nu a abordat problema admisibilității, care a fost ridicată în cauza Gill (T-471/10).

103. Obligația de motivare a hotărârilor rezultă din articolul 36 din Statutul Curții de Justiție, aplicabil Tribunalului în temeiul articolului 53 primul paragraf din același statut, și din articolul 81 din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Potrivit unei jurisprudențe constante a Tribunalului, motivarea unei hotărâri a acestuia trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul său, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile deciziei adoptate, iar Curții să își exercite controlul jurisdicțional [85].

82 — Punctele 13-16 de mai sus.

83 — Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, p. 13).

84 — Punctul 61 de mai sus.

85 — Hotărârea Mindo/Comisia, C-652/11 P, EU:C:2013:229, punctul 29.

104. În primul rând, considerăm că, în esență, Comisia repetă argumentele pe care le-a invocat în cazul primului motiv de recurs. În al doilea rând, deși este adevărat că analiza observațiilor Comisiei în hotărârea atacată este scurtă, motivarea hotărârii este clară și neechivocă. Tribunalul a concluzionat că nicio dispoziție de drept primar sau secundar nu a împuternicit Comisia să adopte o decizie asupra cererilor inițiale – prin urmare, aceasta nu a fost competentă și nu a avut niciun temei juridic pentru adoptarea deciziilor din 2010. Raționamentul Tribunalului este prezentat în mod suficient de detaliat pentru a permite Comisiei să formuleze recursul, iar Curții să pronunțe o hotărâre în recurs.

105. În ceea ce privește Hotărârea Gill (T-471/10), în cauza respectivă, 16 proprietari de nave au încercat să introducă acțiuni în anulare la Tribunal [86]. S-a ridicat problema dacă, în cazul a șase dintre cererile menționate, a fost respectat termenul de depunere a unei cereri în temeiul articolului 263 TFUE [87]. Tribunalul a respins cinci dintre cele șase cereri prin ordonanțele din 1 aprilie 2011, ca fiind tardive și astfel în mod vădit inadmisibile [88].

106. Termenul pentru inițierea acestor proceduri a început să curgă la 17 iulie 2010 și a expirat la 27 septembrie 2010, ora 24.00. Avocații au întâmpinat dificultăți când au încercat să trimită cererile către faxul de la registratura Tribunalului în noaptea de 27 septembrie. Inițial faxul nu a răspuns când avocații au încercat să trimită cererea în cauza T-471/10 la 23.53 și apoi din nou la 23.57, ora Luxemburgului. Prin urmare, Tribunalul a concluzionat că, având în vedere timpul necesar în mod obișnuit pentru trimiterea documentelor, chiar dacă faxul registraturii ar fi funcționat normal, doar prima dintre cele șase cereri (cauza Gill T-471/10) ar fi putut să fie trimisă până la ora 24.00, când a expirat termenul pentru introducerea tuturor acțiunilor. În opinia noastră, această concluzie arată suficient de clar motivele pentru care Tribunalul a constatat că cererea domnului Gill a fost depusă în termen, fiind astfel admisibilă.

107. În consecință, concluzionăm că Tribunalul a oferit motive suficiente pentru decizia sa și că al doilea motiv de recurs este de asemenea nefondat.

Cheltuielile de judecată

108. În conformitate cu articolele 138 și 184 din Regulamentul de procedură, coroborate, atunci când recursul nu este fondat, Curtea se pronunță asupra cheltuielilor de judecată. Potrivit articolului 138 alineatul (1), partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Considerăm că recursul trebuie să fie respins, iar intimații au solicitat cheltuieli de judecată. Prin urmare, Comisia Europeană trebuie să fie obligată la plata cheltuielilor de judecată efectuate de intimați.

Concluzie

109. În consecință, propunem Curții:

— să respingă recursul;

— să oblige Comisia Europeană la plata cheltuielilor de judecată efectuate de intimați.

86 — A se vedea punctul 42 și nota de subsol 48 de mai sus.

87 — Cauzele relevante au fost: T-468/10, T-469/10, T-470/10, T-471/10, T-472/10, și T-473/10.

88 — Ordonanța în cauza Doherty/Comisia, T-468/10, EU:T:2011:133, punctele 13-17.